

مقابله با خشونت و بزهکاری در مدارس به کمک ابزار طراحی محیطی

منا صالحی تبریزی^{۱*}، لیدا بلیلان^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز (mons.tabrizi@yahoo.com)

۲- عضو هیأت علمی دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز (lidadabalilan@homail.com)

چکیده

با رشد روز افزون جمعیت انسانی در کلان شهرها و افزایش ازدحام شهری، بروز ناهنجاری های رفتاری از جمله خشونت در افراد جامعه افزایش یافته و با تشدید این ناهنجاری ها در طول زمان و با مهیا شدن بستر لازم، احتمال ارتکاب به جرم و بزهکاری در جامعه بالا رفته است. این مساله به عنوان آسیبی جدی امنیت و آسایش تمام اقشار جامعه بخصوص کودکان- به عنوان ارزشمندترین و شاید آسیب پذیرترین سرمایه های کشور- را تهدید می کند. روانشناسان و محققین جرم شناسی معتقدند بزهکاری می تواند ناشی از محیط فیزیکی زندگی مجرم بوده و از ادله موثر در ایجاد پدیده مجرمانه و موجب برهم زدن هنجارهای اجتماعی باشد. همچنین معتقدند بسیاری از رفتارهای انسان در بزرگسالی ریشه در کودکی وی داشته و محیطی که کودک در آن زندگی می کند یا با آن ارتباط مستقیم دارد، می تواند تاثیر بسزایی بر شکل گیری شخصیت و رفتار او در بزرگسالی داشته باشد. بنابراین می توان با پیشگیری و کنترل بسیاری از ناهنجاری ها در کودکی، از بروز بزهکاری و به تبع آن از وقوع جرم و جنایت در آینده جلوگیری کرد. رویکرد CPTED از جمله رویکردهایی است که بر کاهش جرم توسط طراحی محیط تاکید دارد. لذا به کمک ابزار طراحی می توان با طراحی مناسب محیط های مرتبط با کودک، میزان ناهنجاری های رفتاری در کودکان را کاهش داد و با توجه به اینکه محیط برای اکثریت کودکان، مدرسه است و محیط مدرسه بیشترین تاثیر را بر شکل گیری رفتار کودک دارد، می توان اذعان داشت با طراحی مناسب فضای کالبدی مدارس می توان تاثیر قابل توجهی در کاهش میزان بروز ناهنجاری های رفتاری و پیامدهای ناشی از آن از جمله خشونت و بزهکاری در کودکان داشت. از اینرو در جهت نیل به این هدف، در مقاله حاضر ابتدا مولفه های محیطی موثر در بروز ناهنجاری های رفتاری اعم از خشونت و بزهکاری در فضای مدارس مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و سپس با شناسایی این عوامل، راهکارهای طراحی جهت کاهش این ناهنجاری ها در مدارس ارائه گردیده است.

واژه های کلیدی: خشونت و بزهکاری کودکان، مولفه های محیطی، مدرسه، طراحی محیطی